Projektas „Europos kreditų perkėlimo ir kaupimo sistemos (ECTS) nacionalinės koncepcijos parengimas: kreditų harmonizavimas ir mokymosi pasiekimais grindžiamų studijų programų metodikos kūrimas bei diegimas“ VP1-2.2-ŠMM-08-V-01-001

DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
CIVILIZACIJŲ / CIVILIZACIJOS ISTORIJA	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Prof. A. Bumblauskas **Kitas (-i):** asist. A. Gieda, lekt. T. Krutulys	Istorijos fakultetas, Istorijos teorijos ir kultūros istorijos katedra; Universiteto g. 7, 01513 Vilnius, 2025

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
pirmoji	Bendrauniversitetinio lavinimo modulis	pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
nuotolinė	Rudens ir pavasario semestrai	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: -	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):** -

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
sukurti prielaidas kritiškam praeities ir dabarties civilizacinių subjektų, kaip pasaulinių kultūrinių ir visuomeninių sistemų, tarpusavio santykių supratimui; formuoti kompleksinę civilizacijos / civilizacijų istorijos supratimo prieigą, į ją įjungiant įvairius civilizacinio proceso lygmenis; probleminių klausimų, aktualizuojamų šiame modulyje, akcentavimas, turi sudaryti pagrindą civilizacijos / civilizacijų įvairių raidos aspektų analizės bandymams, hipotezėms ir naujų sprendimų paieškoms.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	**Studijų metodai**	**Vertinimo metodai**
Susipažins su svarbiausiomis civilizacijų raidos sampratomis	<u>Paskaitos</u>: probleminis dėstymas, apžvalginės paskaitos, skaidrių demonstravimas; <u>Seminarai:</u> kritinių įgūdžių diskusijose ugdymas <u>Aktyvaus mokymo</u>(-si) <u>metodai</u>: grupinė diskusija, minčių lietus. <u>Savarankiški studijų metodai:</u> literatūros skaitymas ir analizė, pasirengimas tarpiniams atsiskaitymams	Tarpiniai atsiskaitymai (testai), darbas auditorijoje seminarų metu
Žinos šiuolaikines įvairius civilizacinio proceso lygmenis apimančias koncepcijas ir pavyzdžius, gebės charakterizuoti civilizacijos / civilizacijų raidą ikimodernybės / modernybės perspektyvoje, taip pat dirbti savarankiškai bei kelti korektiškus, civilizacinę problematiką liečiančius, klausimus.		
Suvoks pasaulinio civilizacinio proceso netolygumą, Europos ir Lietuvos vietą civilizacijų istorijoje; išmanys svarbiausias kategorijas, kurios įgalino civilizacijų istorijos plėtotę ir dabartį; gebės analizuoti ir sisteminti civilizacijų istorijos duomenis bei diskutuoti probleminiais klausimais.		
Bus pasirengę savarankiškai gilinti civilizacijų istorijos žinias, sugebės pagrįsti probleminius	tiriamieji metodai (informacijos paieška ir	Individualus esė egzamino metu tam tikru probleminiu

klausimus; ugdomas gebėjimas ieškoti argumentų, naujų sprendimų ir kelti hipotezes.	atranka, literatūros skaitymas, pasirengimas esė rašymui).	civilizacijų istorijos klausimu

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Užduotys**
1. Įvadas: pagrindinės kategorijos, civilizacijos / civilizacijų istorijos sampratos, civilizacinio proceso revoliucijos, amžiai, formacijos, civilizacinės epochos (A. Bumblauskas)	4						**4**	**2**	Literatūros skaitymas.
2. Seminaras: civilizacijų samprata pagal Fernand Braudel „Civilizacijų gramatiką“ (A. Gieda, T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare.
3. Linijinė pasaulio samprata (A. Bumblauskas)	2						**2**	**2**	Literatūros skaitymas
4. Seminarai: civilizacijų samprata pagal Samuel Huntington (T. Krutulys)			4				**4**	**8**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare.
5. Imperijos kaip civilizacijos (A. Bumblauskas)	2						**2**	**2**	Literatūros skaitymas
6. Seminaras: Yuval Harari religijų ir imperijų samprata (T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare.
7. Seminaras: Viduramžiai kaip civilizacija (A. Gieda, T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare.
8. Nuo Toymbee prie Huntington (A. Bumblauskas)	2						**2**	**2**	Literatūros skaitymas
9. Seminaras: O. Spengler civilizacijos samprata (T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare.
10. Socioeokonominės konstatacijos (A. Bumblauskas)	2						**2**	**2**	Literatūros skaitymas
11. Seminaras: Civilizacija ir ekonomika (A. Gieda, T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare
12. Ekologinės konstatacijos (A. Bumblauskas)	2						**2**	**2**	Literatūros skaitymas
13.Seminaras: Jared Diamond, kova su europocentrizmu ir parazitai (T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare

14. Seminaras: Žydų šimtmetis ir žydai kaip civilizacija (A. Gieda, T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare
15. Europa kaip civilizacinė problema (A. Bumblauskas)	2						**2**	**2**	Literatūros skaitymas
16. Seminaras: Remi Brague Europos samprata (T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare
17. Europos regionai (A. Bumblauskas)	2						**2**	**2**	Literatūros skaitymas
18. Seminaras: Osakaras Haleckis ir Vidurio Rytų Europos problema (T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare
19. Civilizacija ir Lietuva. Lietuvos civilizacinės priklausomybės ir civilizacinių epochų sampratos (A. Bumblauskas)	2						**2**	**2**	Literatūros skaitymas
20. Seminaras: Civilizacija ir Lietuva (A. Gieda, T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare
21. Seminaras: Išvirkščioji civilizacijos pusė – kas yra barbarybė? (T. Krutulys)			2				**2**	**4**	Nurodytos literatūros studijos, pasirengimas ir dalyvavimas seminare
22. Tarpiniai atsiskaitymai ir egzaminas (T. Krutulys)		2					**2**	**12**	Nurodytos literatūros studijos ir pasirengimas atsiskaitymams ir egzaminui
Iš viso	**20**	**2**	**26**				**48**	**82**	

Vertinimo strategija	**Svoris proc.**	**Atsiskaitymo laikas**	**Vertinimo kriterijai**
Darbas auditorijoje seminarų metu	+20%	Semestro metu	2 balai: aktyviai dalyvauja diskusijojse, atsako į klausimus, formuluoja problemas ir klausimus, teikia kritinių pastabų; 1 balas: dalyvauja diskusijose, atsako į užduodamus klausimus; 0 balų: beveik nedalyvauja diskusijose arba praleido daugiau nei 1/3 seminarų.
Tarpiniai atsiskaitymai (du testai)	40%	Semestro metu	Dviejų tarpinių atsiskaitymų testus sudaro atvirojo tipo klausimai. Du atsiskaitymai vertinami nuo 0 iki 2.
Egzaminas	60%	Sausis arba birželis	Vertinami šie darbo aspektai. <u>Reikšmingiausi darbo privalumai:</u> - apgalvota egzamino esė struktūra; - tikslinga esminių sąvokų vartosena; - ilgalaikės istorinių procesų perspektyvos (sąryšio) suvokimas; - nuoseklus dviejų ar keleto skirtingų istoriografinių pozicijų aptarimas; - operavimas tiek teorine, tiek faktine medžiaga; - pažiūrų probleminiais klausimais dėstymas logiškas ir argumentuotas. <u>Reikšmingiausi darbo trūkumai:</u>

			- nesuformuluota, neapibrėžta problema; nenusakyta, kokiu požiūriu ji bus svarstoma; - bendras teksto nesklandumas istorinio raštingumo požiūriu, formuluočių neaiškumas ir painumas; - grubios faktinės klaidos; - neaiškiai suformuluotos, nesavarankiškos, nelogiškos išvados.

Autorius	**Leidimo metai**	**Pavadinimas**	**Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas**	**Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda**
Privalomoji literatūra				
Braudel, F.	2020	*Civilizacijų gramatika*		Vilnius: Kitos knygos
Braudel, F.	1994	*Kapitalizmo dinamika*		Vilnius: Baltos lankos
Diamond, J	2018	*Ginklai, mikrobai ir plienas. Visuomenių likimas*		Vilnius: Kitos knygos
Huntington, S. P.	1995	*Civilizacijų susidūrimas?// Lietuvos aidas*	nr. 191-193	Vilnius
Huntington, S. P.	2011	*Civilizacijų susidūrimas ir pasaulio pertvarka*		Vilnius: Metodika
Slezkine, Y	2010	*Žydų šimtmetis*		Vilnius: Tyto alba
Papildoma literatūra				
Biunaras, P. F. Ir kt.	1994-1995	*Istorija 1, Istorija 2, Istorija 3*		Vilnius: Baltos lankos
Brague, R.	2001	*Ekscentriškoji Europos tapatybė*		Vilnius: Aidai
Bumblauskas, A.	2005	*Senosios Lietuvos istorija 1009-1795.*		Vilnius: R. Paknio leidykla
Davies, N.	2011	*Europa: Istorija*		Vilnius: Vaga
Elias, N.	2004	*Rūmų dvaro visuomenė*		Vilnius: Aidai
Gudavičius, E.	2002	*Lietuvos europėjimo keliais: istorinės studijos*		Vilnius: Aidai
Kavolis, V.	1998	*Civilizacijų analizė*		Vilnius: Baltos lankos
Kinder, H., Hilgemann W.	2001-2003	*Pasaulio istorijos atlasas*	*I-II tomai*	Vilnius: Alma littera
Kurnitzky, H.	2004	*Necivilizuota civilizacija: kaip visuomenė pralaimi savo ateitį*		Vilnius: Dialogo kultūros institutas
Le Goff, J.	2003	*Viduramžių vaizduotė: esė*		Vilnius: Alma littera
McNeill, W. H.	2004	*The Rise of the West: a history of the human community; with a retrospective essay*		Chicago: University of Chicago Press